

ΕΝΟΤΗΤΑ 7 – ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΛΥΣΕΙΣ ΦΥΛΛΑΔΙΟΥ

- Κύρια ονόματα – κεφαλαίο γράμμα
- Έκθλιψη, αφαίρεση, αποκοπή
- Υποκοριστικά ουσιαστικών (π.χ. κοριτσάκι)
- Η χρήση του κόμματος
- Κλίση θηλυκών ουσιαστικών π.χ. η στέγη

Α. Υπογραμμίζω τα κύρια ονόματα στο παρακάτω κείμενο και το ξαναγράφω, βάζοντας κεφαλαίο όπου χρειάζεται .

Με τον θείο μου τον κώστα ξεκινήσαμε πολύ πρωί από την αθήνα. όταν φτάσαμε στον ισθμό της κορίνθου, σταματήσαμε για λίγο. ο πατέρας μου με τον θείο μου, τον γιώργο, πήγαν για καφέ και εγώ με την αδερφή μου, την κατερίνα, για σουβλάκια. ύστερα από λίγο ξεκινήσαμε. περάσαμε από το άργος και την τρίπολη και κατά τις δέκα φτάσαμε στη σπάρτη.

Με το θείο μου τον **Κ**ώστα ξεκινήσαμε πολύ πρωί από την **Α**θήνα. **Ό**ταν φτάσαμε στον ισθμό της **Κ**ορίνθου, σταματήσαμε για λίγο. **Ο** πατέρας με το θείο μου, τον **Γ**ιώργο, πήγαν για καφέ και εγώ με την αδερφή μου, την **Κ**ατερίνα, για σουβλάκια. **Ύ**στερα από λίγο ξεκινήσαμε. **Π**εράσαμε από το **Ά**ργος και την **Τ**ρίπολη και κατά τις δέκα φτάσαμε στη **Σ**πάρτη.

Β. Κάνω έκθλιψη, αφαίρεση και αποκοπή στις παρακάτω φράσεις, όπως στα παραδείγματα:

ΕΚΘΛΙΨΗ

τα άστρα τ' άστρα

τα άλλα **τ' άλλα**

το άλογο **τ' άλογο**

ΑΦΑΙΡΕΣΗ

μου έφερε μου 'φερε

του είπε **του' πε**

τα έφερε **τα' φερε**

ΑΠΟΚΟΠΗ

φέρει το φερ' το

πάρε το **παρ' το**

κόψε το **κοψ' το**

Γ. Σημειώνω τι έχει πάθει κάθε λέξη (έκθλιψη, αφαίρεση, αποκοπή,) και γράφω δίπλα ολόκληρες τις λέξεις (Βλ. Β.Μ. σελ.29)

γράψ' το	⇒	Αποκοπή	γράψε το
ν' ακούσει	⇒	Έκθλιψη	να ακούσει
τ' αδέρφια	⇒	Έκθλιψη	τα αδέρφια

Δ. Γράφω τις παρακάτω φράσεις, αφού κάνω έκθλιψη, αφαίρεση, αποκοπή, όπου μπορούν να γίνουν.

- Το άφησε πριν να αρχίσει ► Τ' άφησε πριν ν' αρχίσει .
- Στις φωλιές ήταν και από ένα πουλί
Στις φωλιές ήταν κι από 'να πουλί.
- Μη με αφήσετε μόνη μου
Μη μ' αφήσετε μόνη μου.
- Τραγουδούν τα αηδόνια
Τραγουδούν τ' αηδόνια

**Ε. Σχηματίζω υποκοριστικά των ουσιαστικών και επιθέτων με τις καταλήξεις
-άκι, -άκος, -ούλα, -ίτσα, -άκης, -ούλης:**

αδερφή ⇄ αδερφούλα

κάρτα ⇄ καρτούλα

λέξη ⇄ λεξούλα

στιγμή ⇄ στιγμούλα

πρόσωπο ⇄ προσωπάκι

βαπόρι ⇄ βαποράκι

τραπέζι ⇄ τραπεζάκι

γράμμα ⇄ γραμματάκι

ρολόι ⇄ ρολογάκι

τσάι ⇄ τσαγάκι

ΣΤ. Βάζω κόμμα όπου χρειάζεται:

1. Ο μπαμπάς ξέρει πολλές ιστορίες με δράκους, ιππότες, μάγους, ξωτικά και νεράιδες.
2. Στο πάρτι του Χρήστου φάγαμε πατατάκια, τυροπιτάκια, λουκανοπιτάκια, πόπκορν και τούρτα.
3. Παίξαμε, χορέψαμε, φάγαμε, περάσαμε πολύ ωραία.
4. Η μέρα μου ήταν τέλεια επειδή έγραψα καλά στο διαγώνισμα, εκλέγηκα πρόεδρος της τάξης και κέρδισα στο λαχείο!
5. Πήγα στη Βασιλίλη, στο Λούβρο και στον πύργο του Άιφελ.

Z. Κλίνω τα πιο κάτω θηλυκά ουσιαστικά :

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ονομαστική	η αυλή	η πηγή	η λίμνη
Γενική	της αυλής	της πηγής	της λίμνης
Αιτιατική	την αυλή	την πηγή	τη λίμνη
Κλητική	αυλή	πηγή	λίμνη
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ονομαστική	οι αυλές	οι πηγές	οι λίμνες
Γενική	των αυλών	των πηγών	των λιμνών
Αιτιατική	τις αυλές	τις πηγές	τις λίμνες
Κλητική	αυλές	πηγές	λίμνες

ΛΥΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΑΣ

1. Σελίδα 29, άσκηση 3 (αρχή).

- ✓ απ' όλες → από όλες
- ✓ σ' αυτόν → σε αυτόν
- ✓ Μ' έχει → με έχει
- ✓ ήρθ' ο Χριστός → ήρθε ο Χριστός
- ✓ ν' αναπαυθεί → να αναπαυθεί

2. Σελίδα 30, φράσεις από το παραμύθι « Η Δέσποινα και το περιστέρι». Από άσκηση 3.

(Το άλλο)... **Τ' άλλο...** πρωί, όταν οι πρώτες ηλιαχτίδες γλίστρησαν (από το)...**απ' το...** παράθυρο, η Δέσποινα ξύπνησε και νόμισε ότι φαντάστηκε (το όμορφο)... **τ' όμορφο...** περιστέρι. Πήγε στην κουζίνα (και όταν)...**κι όταν...** γύρισε (με ένα)... **μ' ένα...** ποτήρι γάλα στο δωμάτιό της (το είδε)... **το 'δε...** να κάθεται πανέμορφο στο περβάζι. Κρατούσε κάτι μαύρο και μικρό στο ράμφος του.

- (Τι είναι)... **Τι 'ναι...** αυτό; Ρώτησε η Δέσποινα. Μοιάζει με κουκούτσι.
- Εγώ (το έφερα)... **το 'φερα...**! Αποκρίθηκε το περιστέρι, φύτεψέ το στον κήπο σου (και αύριο)... **κι αύριο...** το πρωί θα δεις!

Όταν ξύπνησε (το άλλο)... **τ' άλλο...** πρωί, όπως περνούσε (από το)... **απ' το...** παράθυρο την είδε. Εκεί, στον κήπο (μέσα στις)... **μες στις...** πολύχρωμες μοσχοβολιές μια μικρή φουντωτή ελιά είχε φυτρώσει. Σκαρφάλωσε σβέλτα στη μικρή ελιά και κάθισε (σε ένα)... **σ' ένα...** κλαδί κοντά στο περιστέρι. Χάρηκε που θα ξεκινούσαν (για αυτό)... **γι' αυτό...** το παράξενο ταξίδι (με ένα)... **μ' ένα...** δέντρο αλλιώτικο (από τα άλλα)... **απ' τ' άλλα...**

3. Τετράδιο Εργασιών, σελίδα 68, άσκηση 3.

- ✓ Η θεία μου, που κατάγεται από την Άμφισσα, μου έφερε ένα βάζο ελιές που μου αρέσουν πολύ.
... Η θεία μου, που κατάγεται **απ' την** Άμφισσα, **μου 'φερε** ένα βάζο ελιές που **μ' αρέσουν** πολύ...
- ✓ Πόσο θα ήθελα να ήμουν στο χωριό όταν ο παππούς μαζεύει τις ελιές!
... Πόσο **θα 'θελα να 'μουν** στο χωριό όταν ο παππούς μαζεύει τις ελιές!...
- ✓ «Πάρε το βιβλίο σου από το τραπέζι της κουζίνας γιατί έχει χυθεί λάδι», μου είπε η μαμά ανήσυχη.

... «**Πάρ' το** βιβλίο σου **απ' το** τραπέζι της κουζίνας γιατί έχει χυθεί λάδι», μου **'πε** η μαμά ανήσυχη...

- ✓ Ο αδερφός μου, όπως και εγώ, τρελαίνεται να κρύβεται μέσα στην κουφάλα της γέρικης ελιάς.
... Ο αδερφός μου, όπως **κι εγώ**, τρελαίνεται να κρύβεται **μες στην** κουφάλα της γέρικης ελιάς...

4. Άσκηση 4, σελίδα 43 για τα υποκοριστικά.

Την Κυριακή το πρωί πήγα με τα ξαδέρφια μου μια **βολτούλα** στο κοντινό **δασάκι** για να απολαύσουμε το μεσημεριανό μας φαγητό. Όταν φτάσαμε εκεί, καθίσαμε κάτω από ένα δέντρο και στρώσαμε ο καθένας την **πετσετούλα** του πάνω σε ένα **τραπεζάκι** που είχε φτιάξει ο δήμος. Βγάλαμε από την **τσαντούλα** μας τα **πιρουνάκια** μας, τα **πιατάκια** μας, τα **μαχαιράκια** μας και τα **ποτηράκια** μας για να πιούμε καθαρό **νεράκι** από τη **βρυσούλα**. Η Γιάννα, η **ξαδερφούλα** μου, είχε φέρει και 4-5 **φετούλες** ζυμωτό **ψωμάκι** για να απολαύσουμε τις **ντοματούλες** με **λαδάκι** και **τυράκι**. Στο τέλος κόψαμε τα **φρουτάκια** μας, παίξαμε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι ενώ ο ξάδερφός μου ο Βασίλης πήρε... το μεσημεριανό του **υπνάκο** στη **δροσούλα**.

5. Άσκηση 6, σελίδα 44 για τα θηλυκά ουσιαστικά.

- ✓ Η Νίκη ήθελε πάντα να σπουδάσει... **την τέχνη...** (η τέχνη) **...της μαγειρικής...** (η μαγειρική).
- ✓ Πολλές **... μελέτες...** (μελέτη) απέδειξαν ότι η μεσογειακή **... διατροφή...** (διατροφή) δίνει υγεία και μακροζωία στον άνθρωπο.
- ✓ Η Ελλάδα ανήκει στις χώρες που έχουν τη μεγαλύτερη **... παραγωγή...** (παραγωγή) και **... κατανάλωση...** (κατανάλωση) ελαιόλαδου.
- ✓ Η **... απόλαυση...** (απόλαυση) ενός καλού φαγητού βασίζεται στην ικανοποίηση όλων **... των αισθήσεων...** (η αίσθηση) αλλά προπαντός **... της γεύσης...** (η γεύση) και **... της όρασης...** (η όραση).

6. Τετράδιο Εργασιών, σελίδα 69, άσκηση 1.

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
Όνομ.	η ελιά	η γιαγιά	οι ελιές	οι γιαγιάδες
Γεν.	της ελιάς	της γιαγιάς	των ελιών	των γιαγιάδων
Αιτ.	την ελιά	την γιαγιά	τις ελιές	τις γιαγιάδες
Κλητ.	- ελιά	- γιαγιά	- ελιές	- γιαγιάδες

- ✓ Οι αρχαίοι Έλληνες έκοβαν κλαδιά **...αγριελιάς...** και μ' αυτά στεφάνωναν τους νικητές των Ολυμπιακών αγώνων. (αγριελιά)
- ✓ Τα ξύλα των **...βελανιδιών...** δε σαπίζουν στο νερό αλλά σκληραίνουν και παίρνουν ένα μαύρο χρώμα. (βελανιδιά)
- ✓ Τα κλαδιά της **...ιτιάς...** κρέμονται προς τα κάτω, σαν μακριά μαλλιά κοπέλας που κλαίει, γι' αυτό την ονομάζουν «κλαίουσα». (ιτιά)
- ✓ Το φύλλωμα της **...καστανιάς...** γίνεται τόσο πλούσιο που στον ίσκιο της μπορούν να σταθούν εκατό άνθρωποι. (καστανιά)